

Vanhat Ketut Georgiassa 2-7.5.2019

Aina tiedonhaluiset ketut 26 kpl lähtivät tällä kertaa tutustumaan Georgiaan. Matka alkoi Vantaan lentokentältä hieman nihkeästi, koska Turkish Airline oli kankea ja yksi matkalainen oli heti kadoksissa. Mutta hyvin me selvisimme koneeseen ja Istanbuliin.

Koneen vaihdosta tulikin pieni sekoilu, tarkoitan seikkailu. Kone laskeutui kentän A-sektoriin ja jatkolento Tbilisiin lähti valtavan kentän aivan toisesta ääripäästä F-sektorin viimeiseltä portilta. Meitä opastava lentokenttähenkilö oli hieman avuton, englantiakaan hän ei kovin hyvin taitanut ja vaihtoaikaa oli vajaa tunti. Erinäisten sekoilujen jälkeen hän lähti opastamaan meitä portille F19. Osa porukasta lähti edellä, me hitaammat oppaan perässä. Puolijuoksua kuljimme liikkuvia kävelyteitä pitkin, eikä välttytty pieneltä tapaturmalta. Lähes koko joukko selvisi koneelle; etujoukot lyhyempää reittiä, me huonojalkaiset pitempää. Askeleita tuli kuulemma useampi tuhat.

Tbilisissä olimme aamuyöstä ja hotelli Citadines City Centreen pääsimme lepäämään muutamaksi tunniksi huoneisiimme ennen kaupunkiin tutustumista.

Georgia, aiemmin suomeksi Gruusia ja vuosina 1990–1995 Georgian tasavalta, on valtio Kaukasiassa Itä-Euroopan ja Aasian rajalla. Georgia rajautuu pohjoisessa Venäjään, etelässä Turkkiin, Armeniaan ja Azerbaidzhaniin ja lännessä Mustaanmereen. Suuri Kaukasus kohoaa maan pohjoisrajalla.

Presidentti: Salome Zurabishvili Trenchava. Pääkaupunki: Tbilisi Valuutta: Georgian lari. Viralliset kielet: Georgian kieli, Abhaasin kieli. Maanosa: Eurooppa, Aasia. (Wikipedia.)

Perjantaina 3.5. klo 14 Paikallisoppaamme *Vakho Nozadzen* ja suurta OmniaBusia kuljettava *Guran* veivät meidät ensimmäiseen kohteeseen eli Tbilisissä toimivaan tv-taloon. Passit piti olla mukana ja varoitettiin, että valokuvia ei saa ottaa. Tv-talon pääovella meidät vastaanotti *Natia Logua*, joka on Imedi-television henkilöstöpäällikkö.

Tv-talo on varmaankin vanha teollisuusrakennus, ainakin sen arkkitehtuuri viittasi siihen. Kiipesimme portaita kolmanteen kerroksessa olevaan kokoushuoneeseen, jossa *Natia* käynnisti Imedi-tv:n esittelyvideon. Myöhemmin hän mainitsi, että video oli koottu muutamassa päivässä sen jälkeen, kun oli sovittu meidän vierailustamme. Syntyi vaikutelma, että vierailuamme arvostettiin, olimme ensimmäiset Euroopasta tulleet vieraat. Hän kertoi, että Imedi-tv:n ohjelmat ovat viihteellisempiä kuin taas toisen, samassa talossa toimivan Maestro-Tv:n asia- ja uutistyyppiset ohjelmat. Videon jälkeen *Natia* näytti meille studion, jossa Maestro-tv:n uutistenlukija valmistautui lähetykseen. Kerrosta alempana tutustuimme Imedi-tv:n aamu-tv-studioon, keskellä studiota oli uutispöytä, sivummalla muutamia pienempiä haastatteluryhmiä, pari kameraa, kuvaajat istuivat seinustalla meitä ihmetellen. Kysyttäessä *Natia* kertoi, että nyt heillä ei ole naispuolisia kameramiehiä, oli ollut yksi, joka oli siirtynyt elokuvatuotantoon. Studioissa otettiin ryhmäkuvia Imedi-tv:n arkistoon sekä itsellemme. Meitä pyydettiin lausumaan kuorossa Katsokaa 'Imediä!' - georgiaksi. Kävimme

kurkistamassa sekä Imedin että Maestron ohjaamoita, jälkimmäisessä juuri alkoi uutislähetys. Huom! Jokainen ohjaamossa istuva työntekijä oli mies. Emme häirinneet heitä enempää, joten siirryimme katsomaan muita työtiloja mm. editointiyksikköä sekä suuressa huoneessa työskenteleviä toimittajia ja materiaalien hankkijoita tietokoneiden ääressä. Pienessä sivuhuoneessa oli ilmeisesti tallennearkisto (dvd ja c- kasetteja, cd-levyjä ainakin). Meille esiteltiin vielä pohjakerroksesta suuri katsomolla varustettu studio. Sieltä lähetettiin/nauhoitettiin suosittua lauantai-illan ohjelmaa elävän yleisön kanssa.

Poistumisaulassa yllättäen kohtasimme miehen, jonka Natia ehdottomasti halusi meille esitellä. Tämä leppoisan näköinen partainen mies oli Irakli Khrikadze, sen suosittu lauantaiohjelman tuottaja ja toimittaja. Kyseinen ohjelma on klo 23 lähetettävä 22 minuuttinen 'Last night's show' -tyylinen ohjelma, joka ottaa kriittisesti kantaa valtakunnassa viikon aikana tapahtuneisiin ajankohtaisiin asioihin. (Huonetooverini Tarjan kanssa löysimme lauantaina oikean kanavan ja seurasimme kyseistä ohjelmaa. Mielestämme se oli meidän 'Noin viikon uutisten' kaltainen. Tuottaja Irakli oli itsekin jaetussa ruudussa jotain selvittämässä.)

Hyvästelimme Nita Loguan ja Leena kiitti häntä antaen muistoksi kettumukin. (Passeja ei katsottu ja kuvatakin sai, tosin aika varovasti joukkomme otti kuvia).

Kiertoajelun aikana Vakho kertoi kaupungin historiasta ja nähtävyyksistä. Hänen mukaansa Georgia on turvallinen maa, taskuvarkaita ei tarvitse pelätä. Tarkoitus oli lähteä Rauhan puistosta (Peace Park) kaapelivaunulla ylös Narikalan linnoitukselle. Jonottajia oli mahdottoman pitkissä jonoissa ja vaunuun mahtui vain 4 ihmistä, joten päätimme tehdä kävelykierroksen vanhassa kaupungissa.

Tbilisin kaupunki sijaitsee Kura-joen rannalla (joki näytti aivan nimensä mukaiselta, suomeksi), jota ylittävät useat sillat. Ylitimme sen Metekhi-siltaa pitkin. Kadun toisella puolella korkealla kalliolla oli Metekhi kirkko ja sen edessä kaupungin perustajan patsas. *Arkeologiset todisteet kertovat asutuksesta **Tbilisin** alueella jo neljännellä vuosituhannella ennen ajanlaskun alkua. Perimätiedon mukaan kaupungin **perusti Iberian (nyk. Georgia) kuningas Vakhtang I Gorgasali 400-luvun jälkipuoliskolla. Legenda kertoo, että kuningas oli metsästävässä alueella, kun hänen haukkansa sai kiinni fasaanin. (Wikipedia).*** Vanhan kaupungin läpi kulkee kuiva joenuoma, jonka varrella on useita pyöreäkattoisia sulfittikylpylöitä, joihin vesi tulee maaperästä geotermisistä mineraalilähteistä.

Kylpylät monipuolisine hoitoineen ovat hyvin suosittuja. Alueella oli runsaasti ihmisiä liikkeellä, pieni orkesteri soitti aukiolla. Sää oli mukavan lämmin. Kävelimme joenuoman viertä katsomaan vuorilta vettä juoksuttavaa vesiputousta. Palasimme Peace Parkiin ja bussia odotellessa huomasi, että autoja on paljon ja liikenne ruuhkaista ja sekavaa.

Illallisille lähdimme joen toiselle puolelle ravintola Dzveli Mtevaniin (en ole nimestä varma). Sali oli suurehko, jossa korkeat ikkunat joelle päin. Valoisaan aikaan sieltä oli varmaankin hienot kaupungin keskusta. Meille oli katettu paikat kahteen pitkään pöytään. Tarjoilijat

toivat annoslautasia pöytiin tiiviiseen tahtiin, lautasilla useita erilaisia pieniä ruokalajeja. Ruokasalin takaosassa oli esiintymislava, johon ruokailijoita tuli viihdyttämään mieskvartetti laulaen kansallista musiikkia sekä georgialaisia tansseja esittävä ryhmä, yksi naistanssija ja kolme miestä. Ruoka oli hyvää, ruokalajeja oli erilaisia, joten en osaa niitä eritellä. Erinomaisin oli juustolla täytetty pyöreä Hatsapuri leipä, joka tuodaan pöytään lämpimänä. Sula juusto valuu herkullisesti viipaleiden välistä. Lisäksi tarjoiltiin grillattua taimenta, vartaissa valmistettua kolmea eri lihaa, välillä salaattia jne. Juomana viiniä, tšekäläistä vichyä sekä limonadia. Lopuksi tuoreita hedelmiä. Palasimme päät ja vatsat täynnä kokemuksia Vapauden aukion vieressä sijaitsevaan hotelliin. Keskellä aukiota on korkean pylvään nokassa kullattu Pyhän Yrjön ratsastajapatsas, aiemmin siinä oli seissyt Leninin patsas.

Lauantaina 4.5. matka suuntautui Kakhetiin Georgian viinialueelle. Matkasuunnitelma oli pakko muuttaa, koska vahva sumu peitti kaiken. Vakho kertoi upeista Kaukasuksen vuoristomaisemista ja laaksoista, joista ei näkynyt mitään. Leena käänsi uskollisesti kaiken. Tilanne oli melko absurdi.

Paksun sumun vuoksi päätettiin ajaa suoraan Sighnaghin kaupungin ohitse Bodben nunnaluostariin. Luostariin pääseminen oli melkoinen autokaaos. Marsa Laine antoi sille nimen georgialainen sudoku. Valtava määrä autoja ja busseja tunki samaan kohteeseen eikä kukaan antanut periksi. Satoi vettä, oli paksu sumu ja tie oli kurainen.

Tsiminda Ninos Monastery luki tienviitassa. Luostarin alueella oli tungokseen asti muitakin, etupäässä venäläisiä, joille paikka on pyhiinvaelluskohde. Luostarissa on Pyhän Ninon hauta (myös Nina). *Pyhä Nino oli pyhimys, joka toi kristinuskon Georgiaan 300-luvun alussa. Hänen elämänsä vaiheista on säilynyt hyvin ristiriitaista tietoa. Hän eli vv.280-332. Hän oli roomalaiskatolisesta perheestä ja oli tullut Kappadokiasta Iberiaan (nyt Georgiaan). Nino käännutti kristinuskoon kuningatar Nanan ja tämän puolison, kuningas Mirian III:n, joka teki kristinuskosta virallisen valtionuskonnon. Wikipedia.*

Luostari oli rakennettu vuoren rinteeseen. Kirkko oli sisältä kaunis, seinät täynnä maalauksia ja runsaasti ihmisiä jonotti suutelemaan St.Ninon ikonia. Sakean usvan läpi erottui hieman pengerrerettyjä viljeltyjä tasanteita, tiilikattoja ja tuoksusta päätellen lampola. Luostarin tiloissa oli pieni myymälä ja ulkopuolella muutama matkamuistomyyntipöytä. Taitavasti kuljettajamme Guran sai bussin autosudokun läpi ja ajoimme Sighnaghin kaupunkiin. Kakheti viinitilan kellarissa meille kerrottiin viininvalmistuksesta, saimme maistella erilaisia viinejä ja monet meistä osti niitä tuliaisiksi. Viininmaistelusta siirryimme ravintolan puolelle maukkaalle, jälleen monipuoliselle lounaalle. Sumu oli hieman hälvennyt, joten pientä kaupunkia kierrellessä saattoi ihaila kauniita rakennuksia ja paikallisia kauppiaita ja tehdä ostoksia.

Meno- ja paluumatkalla Leena pyysi meitä kysymään Vakholta asioita Georgiasta. Mitkä on tärkeimmät **elinkeinot**. Turismi on ensin, vuodessa Georgiassa käy noin 10 milj. turistia. Seuraavana ovat maanviljelys, viinit, pähkinät ja oliivit, joista on alettu valmistaa oliiviöljyä. Myöskin kasvatetaan sitrushedelmiä, joita viedään Venäjälle. Venäjä on tärkein kauppakumppani. Neuvostoaikana oli paljon teollisuutta, mm. metalliteollisuutta, joita ei

enää ole. Georgiasta on löytynyt öljyä, jota nostetaan (näimme öljynnostotorneja) ja maa haluaa tulla kaupan sekä öljy- ja kaasuliikenteen kauttakuljetusmaaksi. Yllättävä tieto oli että, virtuaaliraha bitcoinin tuottajana Georgia on maailmassa sijalla 2. Maan rikkain mies on rikastunut juuri bitcoinilla. Maaseudulla ihmisillä on karjaa mm. lampaita, lehmii ja sikoja. Pelloilla näkyi hieman lehmii. **Väestö:** Aukkaita n. 3,8 miljoonaa, Venäjällä asuu 0,5 milj. georgialaista. Keskiansio on n.400 e. Pääosa ihmisistä asuu kaupungeissa. Kysyttiin **vähemmistöistä**. Silloin on kyseessä mustalaiset, joiden kanssa on paljon ongelmia: suuret perheet 10-12 lasta; eivät käy töissä; vanhat traditiot hallitsevat. Yhteisöjen paronit määräävät mitä tehdään. Lapsia ei laiteta kouluun vaan kerjäämään vaikka on koulupakko. Toinen ryhmä on muslimit, joilla on samanlaiset ongelmat. **Koulutus.** Maassa on 15 yliopistoa, yksityiset parempia kuin valtion ylläpitämät. Parhaat on Tbilisissä. **Eläimet.** 74% maasta on metsää ja vuoria, niissä elää jäniksiä, ilveksiä, hirviä, aiemmin ollut tiikereitä ja leopardoja. Viimeinen tiikeri havaittu 1953. Kettujen levinneisyys ei selvinnyt. Kaduilla on paljon kulkukoiria, joilla on muovilätkä korvassa. Sellaiset koirat on steriloitu. Georgialaiset rakastavat koiria ja ruokkii niitä, siksi ne ovat hyväkuntoisen näköisiä.

Kissoja näkyi kaduilla vain muutamia. **Liikenne.** Nopeusrajoitus on 70-80 km/t, silti saimme maantiellä nähdä hurjia ohituksia, bussi teki pari kertaa rajun jarrutuksen, onneksi meillä oli turvavyöt suljettuna. Jos turvavyö on auki, poliisi voi pysäyttää sellaisen auton liikenteessä ja sakottaa.

Poliisiautoja kaupungilla valvontatehtävissä näkyi paljon. Liikennekuolleisuus on noussut muutaman vuoden aikana lähes 5000 henkeen ja siksi poliisin valvontaa lisätty.

Terveydenhoito. Eläkeläisillä vain kunnallinen terveydenhoito, muuten yksityistä, lääkkeet maksetaan itse. Hoitokoteja on, mutta ei niihin kukaan halua, se on häpeällistä. On kunniasia hoitaa vanhukset kotona. Eläkkeelle naiset jää 63 vuotiaina, miehet 65 vuotiaina.

Eläkettä kertyy 6% palkasta. Siksi kait kadulla näkyi kerjääviä vanhuksia. **Mihin kuuluu.** Georgia ei kuulu Eurooppaan (vaikka pyrkii EU:hun), ei kuulu itään, se kuulu Kaukasukselle.

Lauantai-ilta oli vapaa. Lähdimme pienissä ryhmissä tutustumaan nähtävyyksiin, lähikatujen kahviloihin, ravintoloihin ja kauppoihin. Eräät olivat löytäneet monipuolisen olutravintolan, toiset käyneet syömässä ihanassa paikassa, toiset tutustuivat aivan vieressä olevaan suureen Galleria- tavarataloon ja sen neljännen kerroksen kansainvälisiin ja kansallisiin ruokapaikkoihin. Kaikkia sieltä löytyi, puuttui vain Hesburger ja Fazerin kahvilat.

Sunnuntai 5.5. oli vapaa päivä. Kaupungissa vietettiin EU-päivää, joten EU:n lippuja näkyi paljon ja Peace Parkiin oli pystytetty telttakylä EU-tunnuksin. Joukkomme levisi tutkimaan kaupunkia. Pirjo ja Sinikka kävivät Kansallismuseossa ja sen vieressä Pirosmäni-näyttelyssä. Me Tarjan kanssa suuntasimme kukkatorin kautta kohti kirpputoria. Joen ylitimme Baratashvili-siltaa pitkin Oikeustalon eteen. Siitä jatkoimme vasemmalle kohti kirpputoria. Puiston ja katujen reunustoille oli myyjät levittäneet tuotteensa. Selvästi he olivat ryhmittyneet teemoittain: taulut ja käsityöt, äänilevyt (Bing Crosby ja Vladimir Vysotski vierekkäin), vanhat neuvostoajan tavarat ja sivussa pieneltä torilta löytyi hieman

arvokkaammat porsliinit, lasit, lamput, pronssiin valetut patsaat ja kellot ja kamerat. Tori oli vasta auennut eikä ostajia/katselijoita ollut vielä tungokseen asti. Kauniilla puistokujalla kohtasimme Kitin ja Pekan, jotka jatkoivat matkaa, me jäimme nauttimaan välipalana pelmennejä ja munakasta pienen oluen (=kiri) kanssa.

Olimme varanneet iltapäivälle kauniista Chreli Abano -kylpylästä vanhasta kaupungista kylpyajan seitsemälle naiselle. Tilaustaksi vei meidät suoraan kylpylän eteen ja saimme käyttöömmekö Kings Room-nimisen tilan, meillemän se oli Queen's Room. Se käsitti pukuhuoneen, suurehkon oleskelutilan, itse kylpylässä alhaalla oli suihkut, isohko kuuma allas (kaikki seitsemän mahtui siihen yhtäikää, veden lämpö noin +40) ja sen vieressä yhden hengen viileä allas. Lisäksi oli kaksi marmorista pesupöytää, kaksi lepotuolia ja turkkilainen sauna lasiovien takana. Toisessa kerroksessa oli kaksi huonetta, toinen oli kylmähuone (ei nyt toiminnassa) ja toinen suomalainen sauna, jonka etuhuoneessa sai kokeilla kolmea erilaista suihkua: kevyt kesäsade, voimakas sade ja sitten vahva vesiputous. Pirjo tilasi meille pesijän. Kylpemisestä raukeina ja puhtaina oli virkistävää nauttia lasilliset samppanjaa. Sama taksi toi meidät takaisin hotelliin. Vielä illalla oli lähtö kiertoajelulle ja illalliselle. Ajoimme kierrellen vuoren rinnettä korkealle 770 metriin Mtatsminda vuoren luonnonsuojelupuistoon. Näköalapaikalta oli upeat näkymät alas kaupunkiin. Puisto on erityisen suosittu ulkoilualue varsinkin sunnuntaisin, koska siellä on huvipuisto ja funicular-juna. Se kuljettaa kolmessa vaunussa ihmisiä jyrkkää rinnettä ylös ja alas. Funicularin pääteaseman yhteydessä on kahvila ja ravintola, jossa me nautimme monipuolisen ja maukkaan georgialaisen illallisen.

Maanantaina 6.5. lähdimme puolen päivän retkelle Mtskhetan kaupunkiin. (Georgian kielessä on 68 konsonanttia kuten tästä nimestä huomaa, 5 peräkkäin).

Mtskheta (georg. მცხეთა) on kaupunki Mtskhetan piirikunnassa Mtskheta-Mtianetin hallintoalueella. Kaupungissa oli 7700 asukasta v.2002. Se on yksi Georgian vanhimmista kaupungeista. Sen lähellä sijaitseva Armazi toimi Iberian (nyk. Georgia) kuningaskunnan pääkaupunkina 400-500-luvulle saakka, kunnes kaupunki siirrettiin Tbilisiin. Mtskheta on edelleen Georgian ortodoksisen kirkon pääkaupunki ja se on ollut maan hengellinen keskus aina 300-luvulta asti, jolloin kristinusko otettiin Iberian valtionuskonnoksi. Se sijaitsee parikymmentäkilometriä Tbilisistä pohjoiseen Aragvi- ja Mtkvari-jokien yhtymäkohdassa. Mtskhetassa on paljon nähtävyyksiä. 1000-luvulla rakennettu Svetitskhovelin katedraali hallitsee kaupunkikuvaa. Paikalle on perimätiedon mukaan haudattu Kristuksen kaapu, ja sinne rakennettiin maan ensimmäinen kirkko 300-luvulla. Kuningas Vahtang I korvasi aiemman puukirkon kivisellä 500-luvulla, ja sen jäännökset ovat edelleen jäljellä. Nykyisestä kirkosta tuli itäisen Georgian kuninkaiden hautauspaikka, ja Timur Lenkin joukot vahingoittivat sitä 1300-luvun lopulla. Kupoli restauroitiin 1400-luvulla. Kirkkoa ympäröi 1700-luvun aikana rakennettu muuri. (Wikipedia.)

Kävelimme ylös Svetitskhoveli katedraalille kapeita kujia pitkin, joita reunusti monet käsitöiden, ruoan, kahvin, matkamuistojen myymälät. Meitä erimaalaisia kulkijoita oli paljon, osa varmaankin pyhiinvaelluksella. Kirkkoon astuessa kaikkien piti peittää päänsä, käsivartensa ja sääret, kirkkoon ei saa tulla shortseissa tai kapreissa. Tarja bongasi huvittavan

näköiset nuoretmiehet, joille oli annettu pellavaesiliinat peittämään paljaat sääret. Kirkossa oli niin paljon nähtävää, että olisi pitänyt olla kirkon oma opaskirja. Sieltä siirryimme lounaalle Chardakhin kylään Iagon (lue Jago) viinitilalle. Meille esiteltiin perinteinen viininvalmistus ja sitten nautimme georgialaisen perinteisen, jälleen kerran maukkaan lounaan. Samaan paikkaan saapui myös toinen suomalainen ryhmä, joka oli Albatross-matkatoimiston matkalla. Aterian jälkeen kävimme vielä katsomassa korkealle mäelle rakennettua kukkaluostari Dzhvarin kirkkoa 500-luvulta. Kirkon seinissä on kauniit kaiverrukset, sisällä seinämaalauksia ja ikoneita. Mäeltä on upeat näkymät jokien yhtymäkohtaan. Kirkon alueen jyrkänteiden reunat houkuttelivat joitakin nuoria naisia ottamaan itsestään selfieitä takanaan upea maisema. Pelottavan näköistä touhua.

Paluumatkalla bussissa kysyttiin Vakholta Georgian kielletyistä alueista. *Abhasian ja Etelä-Ossetian alueilla on Venäjän tukemia separatisteja, ja alueet on käytännössä siirretty Venäjän hallintaan. Siksi Georgian suhde Venäjään on jännitteinen. Maat kävivät lyhyen sodan vuonna 2008, jolloin Venäjä miehitti Etelä-Ossetian. Georgian nykyjohto haluaa tehdä yhteistyötä läntisten tahojen kuten USA:n, Naton ja EU:n kanssa, ja maa on hakenut Naton jäsenyyttä. (Globalis)* Niihin ei pääse matkustamaan Georgian puolelta. Näistä maista on tullut paljon pakolaisia Georgiaan, ja paluumatkalla Tbilisiin näimme laajat alueet, jotka olivat nk. pakolaiskyliä. Meidän silmiimme talot näyttivät kaukaa katsottuna pieniltä puutarhojen ympäröiviltä taloilta.

Tämä maanantai oli se päivä, jolloin nautimme (osa meistä) kahden täyden aterian (lounas ja illallinen) lisäksi vielä yhden viininmaistelun suolapaloineen. Illalliselle menimme näyttävään ja hienonäköiseen ravintolaan Merab Kostava kadulla. Täällä ruoka oli kaikkein maittavinta. ravintolasali oli kuin kaunniitten talojen välinen sisäpiha, kattoon oli maalattu taivas pilvineen. Leena kiitti puheessaan Vahkoa opastuksista ja antoi hänelle muistoksi kettumukin ja keräämämme rahat sekä Fazerin suklaakonvehteja. Ilta oli kiireinen ja osa meistä vietiin vielä yhteen kaupungin viinikellareista Baratashvili kadun varrelle. Bussissa luovutimme Guranille kiitokseksi kettumukin ja Fazerin sinistä sekä pullon punaviiniä, koska hän ei ollut voinut maistella viinejä silloin kuin me muut. Viinikellarissa kuulimme (taas) perinteisen viininvalmistuksen eri vaiheet. Alhaalla maistelimme hyviä meripihkan värisiä viinejä, myös punaviiniä. Paikalla oli kohtalaisesti muutakin yleisöä ja esiintymään saapui mieskuoro, 8 laulajaa esitti muutamaaan otteeseen leimallista georgialaista musiikkia. Solisti säesti välillä panduri-nimisellä hieman kitarannäköisellä kolmekielisellä soittimella. Ryhmämme jäsen Pekka pääsi juttusille soittajan kanssa ja kokeilemaan soitinta. Hauska tilanne syntyi, kun miehet kätelivät, Pekka - Peka. Lopussa pidettiin tietokilpailu, muodostettiin neljä joukkuetta, kaksi muista läsnäolijoista ja kaksi meistä ketuista. Kun kysyttiin ryhmän nimeä, niin meidän Old Foxies aiheutti pienen hämmennyksen, hieman piti selittää. Kysymykset koskivat sinä iltana jo kuultuja asioita, joita illan emäntä oli kertonut viinien esittelyjen yhteydessä ja kuoron esitysten välissä. Kolme ensimmäistä kysymystä koski Georgian historiaa, kuningasta tai jotain. Siinä kohtaa Vakho hieman auttoi. Mutta summa summarum, meidän Old Foxies ryhmä voitti. Palkintona oli yksi pullo amber- viiniä. Se oli pakko nauttia hotellin lobbyssa, koska kenelläkään ei ollut sille tilaa matkalaukuissaan. Sitten kiireesti nukkumaan, koska herätys oli klo 2 ja lähtö lentokentälle klo 3 aamiaispussien kanssa (tuoremehu, jugurtti, kerrosvoileipä, omena, tomaatti, kurkku, muffinsi).

Istanbulissa koneenvaihto sujui helpommin ja aikaakin oli vaihtoon hieman enemmän kuin menomatalla. Loppumatka Helsinkiin meni torkkuessa lyhyiden yöunien vuoksi. Ikävästi vain ruokatarjotin keskeytti unet molemmilla lento-osuuksilla. Niin, ja ne lentokoneruoat. Me, jotka emme olleet ilmoittaneet mitään poikkeavaa ruokavaliota, saimme menomatalla ensimmäisellä lennolla lihapullia, riisiä ja lämpimiä vihanneksia sekä suklaavanukas. Tai pasta-aterian. Vettä ja sämpylä.

Toisella lennolla riisiä, jauhelihakastiketta, lämpimiä vihanneksia ja mansikkarahkaa. Paluumatkalla ensin munakokkelia, pinaattipaistos, hieman vihanneksia ja vanukas. Toisella osuudella munakasta, lämpimiä vihanneksia ja rahkaa. Ja vesi ja se sämpylä. Nälkä ei päässyt yllättämään.

Meillä oli onnistunut matka maahan, joka taisi olla jokaiselle melko tuntematon, ehkä vanhan neuvostoajan värittämä. Iloksemme saimme huomata, että Georgia on moderni, hyvinvoiva ja turvallinen maa, jossa olisi mielenkiintoista vieraila toisenkin kerran.

Enemmänkin voisi kertoa niistä aterioista, mutta... kaikkien ruokien nimistä ja sisällöistä ei minulla ole tietoa, kuvia kyllä tuli otettua. Katukaupassa myytiin kynttilöiden näköisiä pötkylöitä, ne paljastivatkin pähkinöistä ja marjamehuista tehdyiksi. Pähkinäketjut kastetaan useita kertoja marja/ hedelmäkeittoon, jossa maissia hyydykkeenä.

Monet kiitokset matkanjohtajallemme Leenalle, joka osasi hoitaa hankalammatkin tilanteet hyvin ja sai aikaan kotoisan ilmapiirin. Kiitokset saa myös matkakumppanit Sirkka, Pirjo, Tarja, Lena, Allan, Kaija, Harri, Raili, Marsa, Anja, Jouko, Sinikka, Jussi, Pekka, Kiti, Leena, Marja-Leena, Jussi, Margaretha, Ingegerd, Ilkka, Hannele, Kaija ja Kari.

Kuvat ovat Pekka Nylundin, Tarja Hakulisen ja itseni ottamia. Kuvateksteissä on kirjaimet PN tai TH, ilman tunnuksia ovat minun ottamiani.

Myyrmässä 12.5.2019 Riitta Virtasalmi